
Handling 2026 nr 64

Motion av Sanda Anton Henriksson (SD) och Agneta Kjaerbeck (SD) om trygghet och självbestämmande vid intima omsorgsinsatser inom äldreomsorg och funktionsstöd

Göteborgs Stad har ett omfattande ansvar för vård och omsorg om äldre samt för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Inom dessa verksamheter utförs dagligen insatser som är av mycket personlig och integritetskänslig karaktär, såsom hjälp med dusch, intimhygien och annan kroppsnära omvårdnad.

För många brukare är dessa situationer särskilt utsatta. Det gäller inte minst exempelvis kvinnor som av olika skäl kan uppleva det som obehagligt eller kränkande att ta emot sådan hjälp av manlig personal. Skälen kan vara tidigare traumatiska erfarenheter, psykisk ohälsa eller ett starkt behov av personlig integritet. Rätten till självbestämmande och trygghet bör väga tungt i dessa sammanhang.

I Göteborgs Stads styrdokument och värdighetsgarantier betonas att omsorgen ska präglas av respekt, trygghet och individanpassning. Trots detta saknas i dag tydliga och stadsgemensamma rutiner som ger brukare en faktisk möjlighet att önska vård- och omsorgspersonal som de känner sig trygga med vid de mest intima omsorgsinsatserna.

Den senaste tidens uppmärksammade fall av allvarliga sexualbrott inom äldreomsorgen i Sverige har ytterligare aktualiserat frågan om trygghet och skydd i omsorgssituationer. Sådana övergrepp riskerar att allvarligt underminera tilliten till omsorgen och förstärka otrygghet hos både brukare och anhöriga. Mot denna bakgrund är det rimligt att vidta förebyggande åtgärder som stärker den personliga integriteten och tryggheten i omsorgens mest privata moment.

Inom andra samhällsområden där människor befinner sig i särskilt utsatta situationer, exempelvis vid kroppsvisitationer inom tull- och passkontroll, är det sedan länge praxis att sådana åtgärder utförs av personal av samma kön för att värna den personliga integriteten. Det framstår därför som rimligt att motsvarande hänsyn i större utsträckning beaktas även inom äldreomsorg och funktionsstöd.

Att ge brukare möjlighet att välja vård- och omsorgspersonal vid intima omsorgsinsatser, där behov och önskemål finns och där verksamheten så långt det är möjligt kan tillgodose detta, skulle vara ett viktigt steg för att stärka trygghet, värdighet och självbestämmande i Göteborgs Stads omsorgsverksamheter.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd får i uppdrag att säkerställa att brukare inom Göteborgs Stads äldreomsorg och funktionsstödsverksamheter, vid omsorgsinsatser som omfattar intimhygien och dusch, ges möjlighet att önska vård- och omsorgspersonal som de känner sig trygga med.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd får i uppdrag att ta fram tydliga och verksamhetsanpassade rutiner för hur detta ska tillämpas på ett rättssäkert och praktiskt genomförbart sätt.

Sanda Anton Henriksson (SD)

Agneta Kjaerbeck (SD)